	KÜSIMUS	VASTUS
1	....ehitada vaid tööstusaladele? Kas min. nõuded on käsitletavad ainult näiteks juhul kui N. käsitööõlletehas tehakse Telliskivi linnakusse (pole tööstusala)?	Direktiivi üle võtmisel 2013. a kasutati tööstuala asemel mõistet tööstushoone ja tehti täiendavaid erandeid, mis on Eesti hoonete energiakasutuse profiilidest tulenevalt mõistlikud. Selline direktiivi ülevõtmine loeti ekslikuks. Selle tõttu on direktiivis kinnise nimekirjana sätestatud erandid alates ehitusseadustiku vastu võtmisest Eesti õigusesse üle võetud direktiivile vastavas sõnastuses. Tööstusala on mõiste, mida Eesti õigusaktides üheselt sisustatud ei ole ja selle tõttu tekib selle erandi käsitlus segadust. Eeldan, et viitate enda kommentaaris toodud näites maakatastriseaduses sätestatud katastriüksuste sihtotstarvetele. Nimetatud seaduses on muuhulgas käsitletud mõisteid tootmismaa, mäe- ja turbatööstusmaa. Ükski nendest mõistetest ei vasta üksüheselt mõistele "tööstusala" ja seega ei saa tööstusala erandit rakendades lähtuda üksnes katastriüksuse sihtotstarbest. Ehitusseadustiku § 62 lg 2 sätestatud erandite sõnastus on järgmine: "Käesoleva peatüki nõudeid ei kohaldata järgmistele hoonetele: tööstusalad". Seega on erandite sätestamisel silmas peetud hooneid, ka tööstusala puhul. Erand on sõnastatud ühest hoonest laiemana, sest tootmisprotsessiga võib otseselt olla seotud hulk abihooneid. Juhul kui nendest hoonetest moodustub ehituslik kompleks hõlmab "tööstusala" erand kõigile vastavatele hoonetele. Tootmisprotsessiga vahetult seotud ei ole sisekliima tagamisega hooned, mille saaks tööstushoonest kaugemale viia, ilma et see mõjutaks tööstusprotsessi kulgu. Seda kas mingile tööstushoonele saab tööstusala erandit rakendada või ei saa tuleks otsustada lähtudes tööstusprotsessi energiamahukusest ja mõjust sisekliimale. EIM nr 63-s on käsitletud eeskätt tööstushooneid, milles toimuva protsessi soojuseraldus on madalam kui 30 W/m2-le.
2	Mis põhjusel on energiatõhususe miinimumnõuded kehtestatud tootmishoonetele kui valdavalt on nõuded välistatud tänu sellele, et tootmishooneid võib..... (edited)	
3	Olemasoleva hoonefondi renoveerimine 2050: kas ja kuivõrd puudutab individuaalelamuid?	Pikaajalise rekonstrueerimise strateegia rakendamisega tuleks 2050 aastaks saavutada olukord, mille kohaselt kogu olemasolev hoonefond on rekonstrueeritud energiatõhusaks. Seega peavad ka individuaalelamud olema vastavates meetmetes ja plaanides hõlmatud. Välja töötatud meetmed ei pruugi ilmtingimata olla toetusmeetmete kujul.
4	Kas ja siis millistele tööstushoonetele peab teostama energiaarvutused, esitama EM?	Tööstushoonet MTM määruses nr 55 ei käsitletud ja seega kohaldusid energiatõhususe nõuded tööstushoonetele analoogia alusel. Määruses on tööstushoonele, milles toimuva tööstusliku protsessi soojuseraldus on madalam kui 30 W/m² kohta, sätestatud energiatõhususarvu piirväärtus.
5	Kas ida ice is on võimalik valgustuse võimsust modelleerida	Valgustuse paigaldatud võimsus tuleb arvutada selleks ette nähtud tarkvaraga ja IDA-ICE seda ei võimalda. Kui paigaldatud võimsus on teada, siis IDA-ICE suudab arvutada valgustuse energiatarvet ka, siis kui toimub päevavalguse järgi juhtimine.
6	Kas tohib kasutada Kortererelamu üdruumides väiksema valgustuse erivõimsuse, kui määruses, kui on tehtud valgustihedus arvutus elektriku poolt?	Tohib
7	Kas osades ruumides jahutuse puhul, tuleb teostada suvist ruumitemperatuuri kontrolli mitte jahutatavates ruumides. Kas arvutuse koostamine on kohustuslik.	Kui nendes ruumides on ette näha kasutajate pidevat kohalolekut, on vaja teostada suvise ruumitemperatuuri kontrollarvutus.
8	Ka määruse järgi peab olema korteripõhine soojusenergia mõõtmine	EIM nr 63 § 14 lõike 1 üldnõude kohaselt peab iga "eraldi kasutamist võimaldav eluruum või mitteeluruum" olema varustatud soojusenergia mõõtjaga. Nii et üldnõude kohaselt tuleks iga korter varustada soojusenergia mõõtjaga. Sama paragrahvi järgmises lõikes on sätestatud erandid, mille kohaldusel ei ole mõõteseadmete paigaldamine nõutud.
9	2. Kuidas saaks realiseerida akna avamisel PI kontrollerit elamus? Pole siiani ühtegi avamise ajamit elamus näinud.	PI kontrolleriga akna avamise juhtimine imiteerib lihtsustatud viisil inimese käitumist ja reaalselt toimub akna avamine käsitsi.
10	1. Kas ja kui palju mõjutab tulemusi erinevate aastatega arvutades? (edited)	Mingil määral on mõju olemas ja selle kohta on käimas ka väike uuring.

11	Kui hoone, kus alaliselt ei viibi inimesi, nt laohoone. Kas sellel on vajalik tagada määrusjärgne suvine ruumitemperatuurinõue?	Määrus 63 § 16 sätestab - (1) Suvise ruumitemperatuuri nõude kontroll tehakse energiaarvutuse käigus ruumidele, kus on kõige rohkem vabasoojust või kus on ette näha kasutajate pidevat kohalolekut. Kui soovitatakse suvise ruumiõhutemperatuuri kontrollist loobuda, peab projekt sisaldama selgitust kas ja kui palju ilmneb vabasoojust, kas see mõjutab protsesse, ning kuidas on hoone kasutuse profiil.
12	Hooldekodud olid varem elamud kus temp seade 27 kraadi , nüüd majutushooned kus temp piiriks 25 kraadi ja jahutust on praktiliselt võimatu vältida	Tänan probleemile tähelepanu juhtimast ja seda arvestatakse seadusandluse edasi arendamisel.
13	Kas lihtsustatud sr.temp nõuded pole liiga karmid? Kui niikuinii alati tuleb srt jaoks mudel ja simulatsioon teha, pole lihstsustatud kalkulaatoril eriti mõtet.	Oleme asjaolust teadlikud, nõue on ülevaatamisel.
14	Kas Ida ice aknaavamise makrot oleks võimalik saada ka mitteelamule, praegu on vaid elamutele?	Akna avamist pole lubatud mitteelamutes suvise ruumitemperatuuri kontrollis arvestada.
15	Pole kohanud väikeelamut, mis täidaks väikeelamu kalkulaatori s.r.temp nõudeid. Kuna enamasti on lõunapoole elutoad ja terrassid. Simulatsiooniga annab välja.	Oleme asjaolust teadlikud, nõue on ülevaatamisel.
16	Kas mitteelamul, kus temp seade on 25 kraadi on üldse võimalik jahutust vältida, sest akende avamist ei või arvestada?	Väga palju oleneb hoonest (hoone tüübist), arhitektuursest (fassaadi) lahendusest, vaadeldavast ruumist ja selle orientatsioonist, kasutusotstarbest, jne. Läbimõeldud lahendustega on paljudel juhtudel võimalik aktiivset jahutust vältida. Tähelepanu tuleks pöörata passiivsetele lahendustele (nt varjestuselementide kasutamine) ja nt öisele ventilatsioonile.
17	Kas suvise ruumiõhu temperatuurikontroll tuleks teostada korterhoone puhul üksikutele korteritele või kõikidele korteritele, vältimaks hilisemaid süüdistusi?	Kui nt ühe analüüsitud korteri kontrolli tulemus on piiri peal (>100Ch) ja ei ole võimalik üheselt väita, kas tegemist on "kriitiliseima" korteriga, on soovituslik analüüsida ka teisi sarnaseid kortereid/ruume (orientatsioon, varjestamata klaaspinnad). Arvutused on mõistlik teostada alati tagavara kasuks. Kõikide korterite analüüs üldjuhul vajalik ei ole.
18	milline tööriist sobib varjestuse dimensioneerimiseks?	Varjestuselementide dimensioneerimiseks/analüüsiks on otstarbekas kasutada tarkvara, mis võimaldab arvestada lisaks päikesest tulevale energiale ka päikese liikumist ja hoone/ruumi dünaamilist käitumist ning sisemisi vabasoojuseid (nt IDA ICE, IES VE, Designbuilder jms). Ruumi kaupa simulatsiooni võimaldab nt EQUA Simulations AB tasuta kasutatav rakendus ESBO Light (http://www.equaonline.com/esbouser/download_swegon.html)
19	Raimo, kas jahutuse projekteerimise aluseks 27/50-le peaks olema eilne päev?	Vaadatakse lähitulevikus üle koos suvise ruumikontrolli baasaasta koostamisega, vajab põhjalikumat analüüsi.
20	Kas baasaastat on plaanis millalgi ka uuendada?	Jah, lähiaastal.
21	Millal tuleb eesti keelne IDA ICE?	Teadaolevalt hetkel eestikeelset IDA-ICE ei arendata ja pole ka plaanis. Ilmselt sõltub see sellest, kas on turul tekib piisavalt suur nõudlus. Entusiastlikel kasutajatel on võimalik seda ise teha ja lisada (Installatsiooni kataloogis alamkataloogis "lib" on .lsp laiendiga tekstifailid (english.lsp, finnish.lsp jne).
22	Kuidas käituda selles olukorras, kus hoone ehitusluba on väljastatud energiatõhususe ja metoodika määruse vahelisel ajal? Millest lähtuda?	Hoone energiatõhususe nõuete rakendumine on seotud ehitusloa taotluse esitamise tähtajaga ja seega tuleks lähtuda määrustest, mis kehtisid ehitusloa taotluse esitamise ajal, mitte ehitusloa andmise ajal.
23	Kui õnnestunud on külmasildade arvutuse nõue-hetkel ei taha nende detailne kalkuleerimine eelprojekti staadiumis kokku minna ülejäänud hooneosade kavandamisega?	Ehiusloa staadiumis võib joonkülmasildade arvutuses kasutada ka vana määruse suuruseid (tabel 7), st. küll konservatiivse eeldusega peab miinimumnõuded olema täidetud. Kasutusloa staadiumis tuleb teha uus kontrollarvutus, st. saab kasutada juba täpsemalt välja arvutatud suurusi. Ehk paremad joonkülmasillad võivad hiljem kompenseerida teisi tehnilisi lahendusi.
24	Kui EHR sisestada, siis tulemusega 118 annab tiitellehel tulemuseks B klassi (kuna bürool on A klassi piir 100 ning võtab skaala suurima kasutusotsatarbe järgi)	erinevate kasutamisotstarvetega hoone osade kaalutu keskmisena. Samas antakse hoonele energiamärgis lähtudes üksnes peamise kasutusotstarbe energiamärgise skaalast. See tuleneb majandus- ja taristuministri 30.04.2015 määrus nr 36 "Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele" § 8 lõikest 2:

		Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele" § 6 lõikest 2: *(2) Juhul kui hoonel on mitu kasutamise otstarvet ja hoonele antakse üks ühine energiamärgis, valitakse energiatõhususarvu klassi skaala selle kasutamise otstarbe järgi, mille osakaal hoone köetava pinna suhtes on kõige suurem.*
25	Kuidas käib mitme kasutusotstarbega hoone EM sisestamine ehri. Kui on hoone kus 60% on kontor ja 40% majutusasutus. Kontori A piir on 100 ja Majutusasutuse 145.	Vastavalt Teie poolt esitatud andmetele on päringu aluseks oleva hoone peamine kasutusotstarve kontorihoone. Seega kasutatakse energiamärgise andmisel kontorihoone skaalat ja seega on B-klassi energiamärgis antud hoonele antud korrektselt. Liginullenergiahoone taseme saavutamiseks peab mitme kasutusotstarbega hoone ETA vastama peamise kasutusotstarbe liginullenergiahoone nõude piirväärtusele.
26	Tegelikult kaalutud keskmise järgi on see maja tulemusega 118 ikkagi A klass. Kuidas sellisel juhul asja vormistada?	
27	kas võib kasutada PV paneeli tootlikuse arvutamisel paneeli tootja toodangu andmeid või tuleb kasutada määruses toodud arvutusjuhiseid toodangu arvutamiseks?	PV paneelide toodangu puhul tuleb kasutada määruses toodud meetodeid, milles lähtutakse tootja poolt toodud paneeli võimsusest.
29	Kuidas tõestada KOVile, et PV-paneelide paigaldus ei ole majanduslikult põhjendatud (aastane en.toodang võrreldes referentsiga liiga väike)? Kirjeldus varjude tekkimisest puude ja lähedal asuvate hoonete tõttu ei anna numbriliselt mõõdetavat tulemust, mida on siiski tarvis.	Tuleb kasutada oma kogemust, referentse, jms. Praktika on kujunemisel. TTJA on KOV-ide infopäevadel öelnud, majanduslikku põhjendatust hindab energiatõhususe ekspert, tehnilist teostatavust projekteerija/arhitekt, KOV ise ei pea hindama. Kui on probleeme menetluses - võib TTJA poole pöörduda, üritame aidata. Märkida tuleb, et kui PV-paneele ei paigaldata ning ka muud taastuvenergia võimalused pole võimalikud, siis peab hoone saavutama B-klassi taseme.
30	Kuidas käituda olukorras, kus projekteeritud ventilatsiooni õhuhulgad projektis on entõh õhuhulkadest suuremad?	Tuleb kasutada määrusejärgseid õhuvooluhulkasid ja ventilatsiooniseadme parameetrite puhul tuleb arvestada, et seadmega tagatakse määrusejärgsed õhuvooluhulgad.
31	Öeldi, et TTJA poolt üks tuvastatavaid vigu on külmasillaarvutuste puudumine. Kas määrus nõuab nende arvutuste esitamist EHRile? Ei leia määruses sellist nõuet.	Määrus ei nõue joonkülmasildade arvutuse esitamist EHR-ile, kuid läheteandemete tabelis (määrus 58 lisa 2) on rida kuhu tuleb märkida joonkülmasildade väärtuse allikas (on see arvutus, vana määruse tabel, kataloog vms), selle täitmisel on olnud vajaka jäämisi. Joonkülmasildade arvutus peab olema samas projekti koosseisus (EHR-ile esitamine kui taotletakse ehitus või kasutusluba, mitte energiamärgise väljastamisel) ning võimalik taasesitada TTJA nõudmisel.
32	Mis juhendis sätestatakse, et arhitektuurses ja kv projektis peavad olema u arvud ja külmasillad jms sama väärtusega. Äkki soovitakse sisse jätta varud.	Juhul kui on erinevad U-väärtustsed, peab energiatõhususe projekt sisaldama täiendavat selgitust, millist väärtust kasutatakse ja miks kasutatakse. Kasutusloamenetlusse jõudnud projekti puhul peaks U-arvud olma samad kogu projekti ulatuses.